

Atsakymai į užduočių klausimus yra orientaciniai. Mokinys teisingą atsakymą gali suformuluoti savais žodžiais. Mokinys gali parinkti kitą citatą.

Ar atsakymo turinys yra teisingas, sprendžia mokytojas.

Martynas Mažvydas		
Dedikacija lotynų kalba „Didžiajai Lietuvos Kunigaikštystei“. (6 taškai)		
1.1. Paaiškinkite termino „dedikacija“ reikšmę. Įvardykite adresatą, į kurį kreipiamasi dedikacijos lotynų kalba pradžioje.	Dedikacija – paskyrimas, tai kūrinio (knygos) pradžioje įrašyti žodžiai, kam ar kieno atminimui autorius tą kūrinį (knygą) skiria. Adresatas – Lietuva (tėvynė).	2 taškai
1.2. Nurodykite epitetus, kuriais apibūdinama Lietuva pirmoje dedikacijos lotynų kalba eilutėje. Parašykite išvadą, kuris Lietuvos bruožas akcentuojamas.	Epitetai – <i>garsi</i> ; („kunigaikščių“) <i>laiminga</i> . Akcentuojama šlovė/garbė (didingumas).	2 taškai
1.3. Interpretuokite dedikacijos citatą: „Dievo įsakymus šiuos vykdyki siela skaisčia <...>“	Dvasingas (krikščioniškas) kraštas turi gerbti Dievo įsakymus.	1 taškas
1.4. Paaiškinkite, kas, adresanto nuomone, gresia nesilaikant Dievo įsakymų.	Dievo pyktis/ Dievo bausmė.	1 taškas
Lietuviška „Katekizmo“ prakalba – pirmasis spausdintas eilėraštis lietuvių kalba		
1 užduotis (6 taškai)		
1.1. Paaiškinkite, kodėl prakalbos pavadinime minima „knygelės“, o ne „knygelė“.	Būdavo surišama iš mažesnių dalių (knygelių)	1 taškas
1.2. Įvardykite, kuri meninės raiškos priemonė yra „knygelių“ kreipimasis į skaitytojus.	Personifikacija (įsmeninimas).	1 taškas
1.3. Remdamiesi krikščionių pažiūromis paaiškinkite, kodėl skaitytojai vadinami „broliais“ ir „seserimis“. Nurodykite, kokį santykį su skaitytoju tai atspindi.	Visi tikintieji yra kaip viena šeima, broliai ir seserys. Santykis labai artimas/pagarbus.	2 taškai
1.4. Įvardykite Renesanso žmogaus vertybę, pabrėžiamą trečioje lietuviškos prakalbos eilutėje. Pateikite bent vieną Mažvydo biografijos faktą, įrodantį, kad ji buvo labai svarbi ir pirmosios lietuviškos knygos kūrėjui.	Mokslas. Baigęs universitetą Mažvydas dar 10 mėn. kęsdamas nepriteklių (trūko net rūbų, maisto) gyveno Karaliaučiuje ir parengė bei išleido knygelę „Giesmės šv. Ambraziejaus bei šv. Augustino“.	2 taškai
2 užduotis (5 taškai)		
2.1. Nurodykite, kaip įvardijama pirmoji lietuviška knyga antroje ištraukos eilutėje.	Žodis dangaus karalystės.	1 taškas

2.2. Nurašykite žodžius, apibūdinančius, kaip žmonės turi priimti Dievo žodį. Paaiškinkite, kodėl būtent taip žmonės turėtų reaguoti ir veikti susiedami su Renesanso pasaulėžiūra.	<i>Maloniai ir su džiaugsmu.</i> Renesanso žmogus tikėjo žmogaus pažinimo galia/ troško pažinimo, todėl galimybė giliau pažinti krikščionių tikėjimą, mokytis skaityti gimtąją kalbą labai vertinga.	2 taškai
2.3. Suformuluokite ir parašykite šioje ištraukoje atsispindinčią humanistinę idėją.	Dievo žodis suteiks visiems žmonėms pažinimo džiaugsmą/ galimybę tobulėti.	2 taškai
3 užduotis (9 taškai)		
3.1. Apibendrinkite ir įvardykite, kas yra „kaukai“, „žemėpačiai“ ir „laukasargai“.	Senieji (pagoniškieji) dievai.	1 taškas
3.2. Suraskite antroje eilutėje ir nurašykite žodį, atspindintį itin neigiamą kalbančiojo požiūrį į šias būtybes.	<i>Velnuvas</i> – velnius.	1 taškas
3.3. Paaiškinkite, kodėl sakoma, kad „deivės“ negali nieko gero duoti ir turi „visus amžinai prapuldyti“. Atsakymą pagrįskite Dekalogu.	Nekrikščioniškosios dievybės nepadedą žmogui/ daro jį silpną. Pirmasis Dekalogo įsakymas: <i>Neturėk kitų dievų, tik mane vieną.</i>	2 taškai
3.4. Remdamiesi gramatikos žiniomis įrodykite, kad žodis „deivės“ šiame tekste turi pašiepiamąją prasmę. Nurodykite, kam jis sudaro priešpriešą.	Šie žodžiai (<i>kaukai, žemėpačiai, laukasargai</i>) yra vyriškosios giminės, o vadinami moteriškosios giminės žodžiu <i>deivės</i> . Taip pabrėžiamas jų silpnumas/ menkumas. Sudaro priešpriešą Dievui.	2 taškai
3.5. Suraskite ir nurašykite citatą, įrodančią, kad Dievas labai galingas. Paaiškinkite ją savais žodžiais.	<i>Tasai Dievas dangų, žemę žodžiu vienu sutvėrė<...></i> Dievas – visatos kūrėjas/ kūrybos žodžio galia ir pan.	2 taškai
3.6. Išvardykite visas ištraukoje nurodomas vertybes, kurias Dievas gali kiekvienam žmogui suteikti.	Pagalbą (globą), sveikatą ir palaimą.	1 taškas
4 užduotis (14 taškų)		
4.1. Suformuluokite ir parašykite svarbią problemą, minimą 1–4 ištraukos eilutėse. Nurodykite, kuri meninės raiškos priemonė pavartojama išryškinant šią problemą.	Kodėl žmonės nutolę nuo Dievo? Litotė (meninis sumažinimas).	2 taškai
4.2. Remdamiesi Mažvydo biografiniu kontekstu įrodykite, kad ši problema iš tiesų egzistavo.	M. Mažvydas kunigaikščio prašė, kad uždraustų žmonėms dirbti sekmadienį.	1 taškas

4.3. Išvardykite visas ištraukoje minimas doro tikėjimo apraiškas.	Moka poterių, žino Dievo įsakymus, skaito krikščionių raštus, išmano apie sielos išganymą.	2 taškai (po pusę taško)
4.4. Nurašykite citatą, įrodančią, kad ištraukoje minimam žmogui svarbiausia vertybė yra ne tikėjimas. Įvardykite, kas jam svarbiausia. Remdamiesi Renesanso žmogaus (arba krikščioniškąja) pasaulėžiūra paaiškinkite, kodėl toks požiūris yra vienusiškasis ir todėl vertinamas neigiamai.	<...> <i>geresniai atmen arti, nent poterį byloti.</i> Darbas. Žmogus rūpinasi tik materialine gerove/ žmogus nesiekia pažinimo/ mokslo, yra tamsus/ribotas.	3 taškai
4.5. Nurašykite citatą iš žmogaus atsakymo, įrodančią, kad iš šio „personažo“ požiūrio į tikėjimą pasiūpoma. Paaiškinkite ją savais žodžiais.	<i>Be geresni su šventa burtinyke gaidį valgyti,</i> <i>Neig bažnyčio(je) šaukimo žėkų klausyti.</i> Valstiečiui burtininkė atrodo „šventa“ – tai atspindi jo prietaringumą/ ribotumą/ tamsumą.	2 taškai
4.6. Įrodykite, kad ši ištrauka išsiskiria vaizdingumu iš visos lietuviškos „Kateizmo“ pratarmės. Nurašykite ir įvardykite dvi skirtingas meninės raiškos priemones.	<i>Jei klausī žmogų, biau** moki poterį byloti?</i> – retorinis klausimas. <i>šventa burtinyke</i> - epitetas.	2 taškai (po pusę taško už kiekvieną raiškos priemonę ir įvardijimą)
4.7. Suformuluokite ir parašykite šioje ištraukoje atsispindinčią filosofinę idėją.	Siekiant gyvenimo pilnatvės žmogui nepakanka rūpintis vien materialine gerove.	2 taškai
5 užduotis (8 taškai)		
5.1. Įvardykite, kas yra „viešpatys“.	Ponai/ bajorai/ didžiūnai.	1 taškas
5.2. Nurašykite žodžius, atskleidžiančius, ar dažnai geri krikščionys turi eiti į bažnyčią. Nurodykite bent vieną priežastį, paaiškinančią, kodėl būtent taip turi elgtis žmonės.	<i>Kiek nedėlias bažnyčion vaikščioti prisakykiat</i> <...> - kiekvieną sekmadienį. Bažnyčioje žmonės mokomi doros.	2 taškai
5.3. Įvardykite Mažvydo pasaulėžiūros bruožą, kurį atspindi rūpinimasis paprastais žmonėmis.	Demokratiškumas.	1 taškas
5.4. Įvardykite, kurios dvi vertybės šioje ištraukoje yra svarbiausios.	Mokslas (krikščionybė) ir galimybė siekti sielos brandos/ pažinimo.	2 taškai
5.5. Suformuluokite ir parašykite tekste atsispindinčią humanistinę idėją.	Visi žmonės gali ir turi siekti sielos brandos.	2 taškai
SUDĖTINGESNĖS UŽDUOTYS (9 taškai)		
1. Remdamiesi biografiniu ir kūrybos kontekstu pateikite bent du argumentus, įrodančius, kad M.	Pirmoji lietuviška knyga dedikuota LDK. Lotyniškoje prakalboje kreipiamasi į tėvynę <i>Lietuva mano</i> .	2 taškai

Mažvydas buvo patriotas, nors pirmoji lietuviška knyga ir ne Lietuvoje išspausdinta.	Lotyniškoje prakalboje pabrėžiama Lietuvos šlovė/ garbė.	
2. Parašykite bent du motyvus, siejančius lietuvišką „Katekizmo“ prakalbą su Renesanso laikotarpio literatūra ir Biblija.	Pažinimas/ dvasinis tobulėjimas - galimybė siekti gyvenimo pilnatvės. Dievo žodį geriau/ giliau suprasti galima meldžiantis gimtąja kalba. Aukštesnę padėtį turintieji privalo rūpintis silpnesniais, mažiau turinčiais. Raginimas gerbti Dievą, kaip vienatinį valdovą ir kūrėją. Dievas – globėjas, suteikia sveikatą ir palaimą. Visi krikščionys – kaip viena šeima (broliai ir seserys). <i>Galimi ir kt. atsakymai.</i>	2 taškai
3. Remdamiesi biografiniu kontekstu nurodykite tris rašytojo gyvenimo faktus, kurie padėtų giliau suvokti lietuvišką „Katekizmo“ prakalbą.	Mažvydas – puikus pastorius. Pats rašytojas atkakliai siekė pažinimo/ mokslo. Mažvydas buvo ištikimas tikėjimui, dėl to net nukentėjo. Pats būdamas iš miestelėnų luomo, Mažvydas suvokė išsilavinimo teikiamą galimybę pasiekti gyvenime daugiau.	3 taškai
4. Remdamiesi biografiniu ir kūrinio kontekstu įrodykite, kad M. Mažvydui rūpėjo jaunimo švietimas.	Dar gyvendamas Lietuvoje Mažvydas dirbo pedagoginį darbą – mokė bažnytinės mokyklos mokinius. Pilnas pirmosios lietuviškos knygos pavadinimas - „Katekizmo prasti žodžiai, mokslas skaitymo rašto ir giesmės dėl krikščionystės bei dėl bernelių jaunų naujai suguldytos“. Lietuviškoje prakalboje rašoma, kad <i>sūnūs, dukterys</i> turi katekizmą/ Dievo žodį mokėti.	2 taškai
Lietuvos paveikslas „Radviliadoje“ (36 taškai)		
1.1. Nurodykite, kurie du Lietuvos bruožai įvardijami pirmos ištraukos pirmoje eilutėje. Palyginkite Lietuvos vaizdinį su pirmosios lietuviškos knygos – „Katekizmo“ – dedikacijoje lotynų kalba kuriu Lietuvos vaizdu ir nurodykite, kas yra panašu.	Galia ir šlovė. Šlovė/ galia buvo pabrėžiama ir lotyniškoje „Katekizmo“ prakalboje.	2 taškai
1.2. Nurašykite citatą iš pirmos ištraukos, atskleidžiančią lietuvių „genties“ galybę.	<...> <i>gentis, įgudus kariauti.</i>	2 taškai

Remdamiesi kūrinio (arba istoriniu) kontekstu paaiškinkite, kodėl buvo svarbu pabrėžti jos galią.	XVI a. sustiprėjo Maskvos kunigaikščio vadovaujama valstybė. Ji siekė iš Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės atimti rytines teritorijas, kur gyveno slavai stačiatikiai. Dėl to prasidėjo Livonijos karas, trukęs nuo 1558 iki 1583 metų. Rusų valstybė tikėjosi užkariauti anksčiau Livonijos ordinui priklausiusią teritoriją (dabartinę Latviją ir Estiją) ir plačiai prieiti prie Baltijos jūros. <i>(Nebūtina suminėti viską, bet turi būti konkretus/ūs faktas/ai.)</i>	
1.3. Nurodykite, kuri leksinė stiliaus figūra yra ši citata: „Tyras kaip stiklas upes vainikuoja ta žemės grožybė –/ girių aukštų karūna; jos viršūnėmis šičia žvaigždynus/ remia, o medžių šaknim ligi Stikso vėlių nusileidžia.“ Apibūdinkite, kokį girių vaizdinį ji sukuria. Įvardykite baltų kultūros vaizdinį, kurį primena J. Radvano girių aprašymas. Palyginkite su juo girių aprašymą ir atskleiskite perkeltinę abiejų vaizdinių reikšmę.	Hiperbolė. Simbolinį girių vaizdinį. Primena mitinį Pasaulio medį. J. Radvano vaizduojamos girios, kaip ir Pasaulio medis, viršūnėmis siekia žvaigždynus – dangų, o šaknimis – požemio karalystę (<i>Stikso</i> vėles). Pasaulio medis – tarsi ašis, apie kurią sukasi visas pasaulis/ mitinis žemės centras, jungiantis gyvenimą ir mirtį, akimirką ir amžinybę, praeitį, dabartį ir ateitį. Girios Radvanui – Lietuvos didybės simbolis.	4 taškai .
1.4. Įvardykite dar bent vieną XVI a. Lietuvos rašytoją, išaukštinusį Lietuvos girias. Nurodykite kūrinio pavadinimą.	M. Husovianas. „Giesmė apie stumbrą“.	2 taškai
1.5. Remdamiesi vadovėliu parašykite, su kokių požiūriu polemizuoja J. Radvanas kurdamas girių aprašymą.	Radvanas polemizuoja su požiūriu, kad girių gausa rodo krašto atsilikimą, civilizacijos stoką.	1 taškas
1.6. Įvardykite palyginimo „ligi Stikso vėlių“ kultūrinį kontekstą. Pakomentuokite, kaip tokie posakiai praturtina kūrinio prasmę.	Antikos mitologija. Sukuria pakilią herojiniam epams būdingą nuotaiką/brėžia sakralią erdvę, artimą antikinei (vėliau bus kalbama apie lietuvių didikų kilmę iš Publijaus Libono) ir pan. <i>(Galimi įvairūs atsakymai, bet turi būti stėjama su turiniu ar stiliumi.)</i>	2 taškai
1.7. Parašykite epiteta, kuriuo apibūdinamos girios šioje citatoje: „Argi išvardinčiau tai, kas	<i>Palaimintoms.</i>	3 taškai

<p>palaimintoms čia dovanota/girioms?“ Remdamiesi lietuvių tautos istorija ir kultūra nurodykite bent dvi priežastis, kodėl girios taip išaukštinamos.</p>	<p>Girios padėjo išgyventi - teikė medieną, medų ir kt. gėrybes, kuriomis lietuviai prekiaudavo su kitomis tautomis. Senovėje lietuviams girios buvę šventos. Radvanas tęsia literatūrinę tradiciją – Lietuvos girias apdainavo Jonas Vislicietis 1516 m. Krokuvoje išleistos poemos „Prūsų karas“ antroje dalyje (rašoma „pavėsingi“ miškai“), kiek vėliau girių grožį poetizuoja M. Husovianas „Giesmėje apie stumbrą“.</p>	
<p>1.8. Įvardykite antroje ištraukoje minimą ypatingu stiprumu pasižymintį gyvūną. Nurodykite žymų lotynų kalba parašytą kūrinį, kuriame poetizuojamas šio gyvūno grožis ir jėga.</p>	<p>Stumbras. „Giesmė apie stumbrą“.</p>	2 taškai
<p>1.9. Paaiškinkite antroje ištraukoje pateikiamų retorinių klausimų paskirtį.</p>	<p>Pabrėžiama, kad šios Lietuvos gėrybės plačiai žinomos/ jau apdainuotos/ kad neverta net abejoti Lietuvos laukų derlingumu.</p>	1 taškas
<p>1.10. Paaiškinkite, kas norima pasakyti minint, kad „valstiečiai/ gauna korių dovanai“. Įvardykite dar bent vieną Renesanso epochos Lietuvos rašytojo kūrinį, kuriame minimas gražus elgesys su neturtingais žmonėmis. Palyginkite abiejų kūrinių vaizdus. Nurodykite, kurį žmogaus charakterio bruožą atspindi rūpinimasis skurdžiau gyvenančiais žmonėmis.</p>	<p>Rūpinamasi paprastais žmonėmis. Lietuviška M. Mažvydo „Katekizmo“ prakalba. „Katekizmo“ prakalboje rūpinamasi sielos branda, o „Radviliadoje“ valstiečių sveikata/ gyvenimo gerove. Demokratiškumą/ gailestingumą.</p>	4 taškai
<p>1.11. Išvardykite visas upes, minimas trečioje ištraukoje. Įrodykite, kad kiekviena iš upių tekste apibūdinama savitai, – parinkite ir parašykite po citatą.</p>	<p>Boristenis (Dnieprą), Dauguva, Vilija, Vilnia, Nemunas, Šventoji. Boristenis „sravus“, Dauguva „upeliu į kelionę išbėgus“, Vilija „lietuvių skaidriausioji upė“, Vilnia sesuo, Nemunas našus, už jį „gražesnės mes neturime upės“, Šventoji „skaistesnė už gintarą“. <i>Galimi ir kt. atsakymai.</i></p>	3 taškai (po 0,5 taško)
<p>1.12. Įvardykite upę, kuri pasakotojui atrodo gražiausia.</p>	<p>Nemunas.</p>	1 taškas

1.13. Įvardykite Lietuvos vertybę, su kuria palyginama upė Šventoji. Pakomentuokite, kodėl būtent ši vertybė minima pabrėžiant išskirtinį grožį.	Gintaras. Gintaras, vadinamas amber, buvo žinomas ir branginamas Europoje nuo senovės. Juo senovės baltai prekiaavo su Roma ir kt. valstybėmis.	2 taškai
1.14. Remdamiesi poemos ištraukomis įrodykite, kad J. Radvanas žavisi ne tik regimuoju Lietuvos grožiu, bet sukuria Lietuvos vaizdinį, atspindintį dvasines vertybes.	Lietuva pavadinama <i>motina</i> . Medumi – sakralia vertybe - dalijamasi su valstiečiais. Upės susijusios giminystės, meilės ryšiais.	3 taškai
1.15. Palyginkite poemoje sukurtą Lietuvos geografinį vaizdą su šiuolaikiniu. Nurodykite bent tris skirtumus. Remdamiesi vadovėlyje pateikiama medžiaga palyginkite, ar kuriamas vaizdas atitinka J. Radvano laikotarpio istorinę realybę. Suformuluokite ir parašykite išvadą, atspindinčią, kurio laikotarpio Lietuvą poetizuoja J. Radvanas ir kodėl būtent ją.	Dniepras ir Dauguva, Polockas dabar nebepriklauso Lietuvos teritorijai. J. Radvano laikų Lietuvos vaizdo irgi neatitinka. Radvanas poetizuoja LDK laikų Lietuvą, nes ji buvo didelė ir galinga.	4 taškai
Lietuvos istorija „Radviliadoje“ (33 taškai)		
1.1. Nurodykite, kuri legenda minima pirmoje poemos ištraukoje. Remdamiesi Renesanso kultūriniu kontekstu įrodykite, kad ji labai svarbi Lietuvos įvaizdžiui sukurti. Įvardykite dar bent vieną Renesanso laikotarpiu sukurtą kūrinį, kuriame ji paminėta.	Lietuvių kilmės iš romėnų legenda/ legenda apie Romos kunigaikštį Palemoną, iš kurio palikuonių kilę Lietuvos valdovai. Įrodo Lietuvos valdovų kilmingumą/ išskirtinumą/ galią. M. Husoviano „Giesmė apie stumbrą“.	3 taškai
1.2. Suraskite pirmoje ištraukoje, nurašykite ir įvardykite meninę raiškos priemonę, ypač išryškinančią lietuvių galybę. Nurodykite, kam lietuvių gentis sudaro paralelę.	<i>Valdovų gentis</i> – epitetas. Antikos herojams/ senovės Romos karžygiams.	2 taškai
1.3. Išvardykite visus antroje ištraukoje minimus Lietuvos herojus – istorines asmenybes. Apibendrinkite ir paaiškinkite jų žygių reikšmę Lietuvai.	Erdivilas, Traidenis, Skirmantas, Mingaila, Romantas, Mindaugas, Vytenis, Gediminas, Algirdas, Kęstutis, Jogaila. Sustiprino ir padidino Lietuvą/ karo žygiais pelnė šlovę Lietuvai.	2 taškai
1.4. Įvardykite, kuris Lietuvos kunigaikštis minimas kaip svarbiausias antroje ištraukoje. Nurašykite Jūsų nuomonę įrodančią citatą.	Gediminas. „<...> atšventusio pergalių daugel tėvo visos Lietuvos“.	3 taškai

Remdamiesi istorijos žiniomis nurodykite, ką svarbaus jis atliko.	Gediminas buvo gabus karvedys, atrėmė Vokiečių ordino mėginimą įsitvirtinti Žemaitijoje, laimėjo Medininkū mūšį, išplėtė Lietuvos ribas toli į pietus ir rytus – prijungė Vitebską, Volynę, Pslkovą, Černigovą, Kijevą ir kt. žemes, įkūrė Lietuvos sostinę Vilnių. Jis buvo pirmasis Lietuvos valdovas, vykdęs LDK europietinimo programą, net mėgino apsikrikštyti, užmezgė ryšius su Vengrija, Čekija.	
1.5. Paaiškinkite, ką reiškia „sarmatai“.	Sarmatai – klajoklių rytų iranėnų tauta, kurią pirmasis paminėjo graikų istorikas Herodotas. Sarmatai čia tapatinami su kilmingais lietuviais, nes buvo tikima, kad lietuvių bajorija (šlėkta) kilusi iš jų.	1 taškas
1.6. Išvardykite visus antroje ištraukoje minimus kraštus, kuriuos valdė lietuvių kilmės kunigaikščiai.	Čekija...	1 taškas
1.7. Nurašykite retorinį sušukimą, kuriuo apibendrinami herojų nuopelnai antroje ištraukoje. Paaiškinkite jo prasmę.	<i>Šitiek šlovingų vadų čia gimė!..</i> Lietuvių valdovai – puikūs karo vadai.	2 taškai
1.8. Įvardykite bent tris kunigaikščio Algirdo, puikaus kario ir valdovo, bruožus, išaukštinamus 2–4 poemos ištraukose. Atsakymą pagrįskite citatomis.	Išradingas (<i>Nors ir negali ginklu ar gudrybe palaužti kryžievių/ Algirdas su Kęstučiu, bet įveikia alkiu<...></i>). Sumanus/ gudrus (<i>Kitąkart leido atgal Maskvos kunigaikščio žygūną/ Algirdas, davęs namo liepsnojantį deglą parnešti.</i>) Narsus/ ryžtingas. (<i><...> dar jį pamokė: „Kas rytą ginkluojas?/ Liaukis grasinti!“ – Ir čia į tvirtovę įsmeigė ietį.</i>) .	3 taškai
1.9. Nurašykite citatą, įrodančią, kad Algirdas ir Kęstutis buvo vieningi kovodami su priešais.	<i><...> jie palieka/ plačią dykynę tenai, kur kryžiuočiai keliavo, o patys/ prūsų žemes ir pilis Livonijoj dūmais paleidžia.</i>	1 taškas
1.10. Paaiškinkite žodžių, kuriuos pasako Maskvos kunigaikščiui Algirdas, prasmę. Įvardykite bent vieną priežastį, kodėl po šių žodžių į tvirtovę įsmeigiama ietis.	Silpnas karvedys/ neapdairus. Įsmeigiama ietis – grasinimas/ perspėjimas.	2 taškai
1.11. Nurodykite, kurį žymų mūšį pamini pasakotojas ketvirtoje poemos ištraukoje. Remdamiesi istorijos žiniomis įrodykite jo reikšmę Lietuvai.	Griunvaldo (Žalgirio) mūšis. Reikšmė: visiškai sutriuškintas Kryžiuočių ordinas/ kryžiuočiai prarado paramą iš Europos šalių/ žlugo sumanymas Baltijos pakrantėje įkurti vokiečių valstybę/ Lietuva atgavo Žemaitiją.	2 taškai
1.12. Įvardykite žinomą karvedį, minimą paskutiniame ketvirtos	Tamerlanas – Timūras.	3 taškai

ištraukos sakinyje. Nurodykite, kaip dar jis vadinamas. Paaiškinkite, kodėl sakoma, kad „stoti prieš šlovę drąsos niekada kunigaikštis netrūko“.	Jis labai žymus karvedys, tiurkų – mongolų (Timuridų) imperijos įkūrėjas.	
1.13. Išvardykite visus Lietuvos priešus, minimus III dalies ištraukose. Nurodykite, kuriais epitetais jie apibūdinami. Apibendrinkite ir parašykite, kuriomis charakterio savybėmis pasižymi lietuvių priešai. Įvertinkite, kuris iš priešų minimas dažniausiai.	Prūsai, totoriai, kryžiuočiai, vengrai, danai, moravai, britanai, galai. Prūsus <i>aršius</i> ; <i>žiauriaširdžių</i> kryžiuočių, <i>galvom auksaplaukėm britanai</i> . Narsa, galybė, žiaurumas. Kryžiuočiai?	4 taškai
1.14. Pateikite bent vieną argumentą, įrodantį, kad kunigaikštis Radvila žavisi Lietuvos karžygiais.	Karžygiai vaizduojami ant jo skydo.	1 taškas
1.15. Suraskite, nurašykite ir įvardykite 2–3 skirtingas meninės raiškos priemones, įrodančias, kad autorius poetizuoja didingą Lietuvos istoriją. Pateikite bent vieną įrodymą, kad ištraukų stilius artimas antikos epų stilistikai.	<i>Karingom širdim</i> – metafora. <i>valdovų gentis</i> – epitetas. Vaikus <i>narsiaširdžius</i> – epitetas. <i>galingos rankos</i> (sarmatų) – metonimija. Pulkus <i>nesuskaitomus</i> – hiperbolizavimas. Vartoja panašius sudurtinius epitetus (<i>vaikus narsiaširdžius/ galvom auksaplaukėm britanai/ žiauriaširdžių kryžiuočių</i>).	3 taškai
Dirbkime poromis (grupėmis)		
I		
1.1. Nurašykite epiteta, kuriuo apibūdinamas kunigaikštis Radvila pirmoje ištraukos eilutėje. Remdamiesi ištraukos tekstu argumentuotai atsakykite, kas lemia tokį herojaus apibūdinimą – jo aukšta kilmė ar charakteris.	<i>Kilnus</i> . Tokį apibūdinimą lemia charakteris: Radvila giliai sukrėstas tėvynės kančių, imasi atsakomybės – ragina kilti į kovą.	2 taškai
1.3. Apibūdinkite, kaip jaučiasi herojus regėdamas, kad Lietuvos laukus semia „baisulys bei ugnis“. Įvardykite jo charakterio bruožą, kurį atskleidžia šie išgyvenimai.	Kankinasi. Patriotizmas.	1 taškas
1.3. Nurašykite epiteta, kuriuo apibūdinamas karas karžygio Radvilos kalboje. Remdamiesi Renesanso kultūriniu kontekstu apibendrinkite ir parašykite, kokią herojaus pasaulėžiūrą tai atspindi.	<i>Baisus</i> . Tai atspindi humanistinę pasaulėžiūrą, nes karas griauja, pamina žmoniškumą.	2 taškai
1.4. Nurodykite, kurios vertybės sudaro priešpriešą šiuose karžygio Radvilos žodžiuose: „<...>ji nesistengia gyvent sutartim, tikėjimu, teise – vien	Priešpriešą sudaro diplomatiškumas (gebėjimas susitarti), tikėjimas, teisė (įstatymai) ir jėgos, galios troškimas, žiaurumas.	2 taškai

<p>tik jėga ir žmonių krauju!“</p> <p>Remdamiesi kultūriniu (Renesanso) kontekstu įrodykite, kad prieš elgesys vertinamas kaip neatitinkanti Renesanso žmogaus pasaulėžiūros.</p>	<p>Renesanso žmogus vertino visuomenei naudingą darbą, altruistišką veiklą, aukojimąsi tėvynei, o ne brutalią jėgą.</p>	
<p>** Remdamiesi tekstu įrodykite, kad kunigaikščio Radvilos kalba – puikus retorikos pavyzdys (herojus parenka svarius, įtaigius argumentus, pasako juos situaciją atitinkančia intonacija).</p>	<p>Radvilos kalba įtaigi, nes jis gerbia adresatą („Niekas nemato geriau <...>), akcentuoja, kad gelbėdami tėvynę gynėjai gelbės save, vaikus (karo atveju niekas nebėra saugus, išlikti neutraliam neįmanoma), priešas nesivadovauja humanišku, jis nusipelnė bausmės.</p>	3 taškai
II		
<p>2.1. Nurašykite iš pirmos ištraukos eilutės citatą, apibūdinančią veiksmo vietą.</p> <p>Paaiškinkite, kodėl būtent šią vietą pasirenka Radvila, ir nurodykite, kurį jo charakterio bruožą tai atskleidžia.</p>	<p><i>Tarp ariergardo karių.</i> Ariergardas (<u>pranc. arrieregarde</u> „užpakalinė apsauga“) – dalinys ar padalinys, dengiantis atsitraukiančias pagrindines jėgas. Ariergardas turi sulaikyti puolantį ar persekiojantį priešą, leisti pagrindinėms pajėgoms atsiplėšti nuo priešo ir tvarkingai atsitraukti ar užimti naujas pozicijas. Tai strategiškai svarbi vieta, pavojinga. Radvila narsus.</p>	2 taškai
<p>2.2. Nurodykite, kas padeda Radvilai vadovauti kariuomenei (3–4 eilutės).</p>	<p>Kovų patyrimas, palanki klotis ir Dievas (Visagalis).</p>	1 taškas
<p>2.3. Suraskite dvi citatas, įrodančias, kad Radvila šioje ištraukoje vaizduojamas kaip idealus karžygys, primenantis mitinį herojų Enėją, dalyvavusį Trojos kare ir išaukštintą romėnų poeto Vergilijaus epe „Eneida“.</p>	<p><i>Karvedžio šalmas – galvos puošmena – žaižaravo ir ryškiai saulės skaisčiuos spinduliuos atsigręžęs į dangų žioravo.</i> <i>Puošnų jo skydą ilga praeities nutikimų grandinė auksino, jį puošdama marginiais geltono metalo.</i></p>	2 taškai
<p>2.4. Suformuluokite ir parašykite pagrindinę ištraukos mintį.</p>	<p>Radvila – didingas/ narsus karžygys, vertas pergalės.</p>	2 taškai
<p>** Remdamiesi kūrinio kontekstu nurodykite, kas tiksliai puošia didvyrio skydą. Įrodykite, kad tai ne tik herojui svarbūs dalykai (ant skydo pavaizduotų dalykų paskirtis nėra vien tik estetinė, jų magiškoji galia ne tik apsaugo, karį, bet ir paveikia priešą).</p>	<p>Ant skydo pavaizduota, kaip (Publijus) Libonas įveikęs išbandymus pasiekia Lietuvą, įkuria čia Naująją Romą, iš jo kilę žymieji valdovai (Mindaugas, Erdvilas, Skirmantas, Vytenis, Vilniaus įkūrimas, Gedimino pergalės prieš kryžiuočius, prūsus ir totorius, Algirdo ir Kęstučio pergalės prieš kryžiuočius ir Maskvos kunigaikštystę, Žalgirio (Griunvaldo) mūšis, Vytauto</p>	3 taškai

	pergalės ir kt. Narsūs protėviai globoja karį, o priešui primena apmaudžius pralaimėjimus, sukelia neigiamus jausmus, kurie jį daro silpnesnį.	
III		
3.1. Nurodykite du argumentus, minimus 1–4 ištraukos eilutėse, kuriais remdamiesi draugai mėgina atkalbėti Radvilą kovoti.	Daug laimėjimų, didelis vargas (Radvila nebejaunas žmogus).	2 taškai
3.2. Palyginkite draugų ir Radvilos požiūrį į situaciją ir įvardykite, kas rūpi herojui ir kas jo draugams. Nusakykite priežastį, kodėl draugų žodžiai neįtikina herojaus.	Radvilai rūpi tėvynės saugumas, o draugų požiūris labiau individualus, susijęs su asmeniniu saugumu. Radvila negali likti nuošalyje (rūpintis asmeniniu saugumu), kai tėvynė pavojuje	2 taškai
3.3. Nurodykite, kokios gyvenimo pabaigos trokšta herojus. Remdamiesi vadovėliu paaiškinkite, kam puikiu pavyzdžiu gali būti toks herojaus elgesys.	Mirti kaip karys ar besirūpinant Lietuva. Herojus – puikus pavyzdys jauniems bajorams	1 taškas
3.4. Įvardykite svarbiausią herojaus gyvenimo tikslą. Nurodykite bent vieną vertybę, kurią aukoja karžygys dėl šio tikslo.	Iškelti aukščiau tėvynės gerovę ir garbę/ siekti kuo didesnės tėvynės gerovės ir garbės. Aukoja ramų (saugų) gyvenimą/ stato į pavojų gyvybę ir pan.	2 taškai
** Remdamiesi šiuo tekstu įrodykite, kad kunigaikštis Radvila – riterio idealas.	Riterio idealas, nes tėvynės gerovė ir garbė jam svarbesnės už asmeninę, dėl tėvynės aukoja turtą, svarbiausia vertybė – garbė.	3 taškai
IV		
4.1. Įvardykite visas pagundas, kurių pavyko išvengti herojui. Nurodykite, kuriuos herojaus charakterio bruožus tai atspindi.	Turtas (auksas), galia (valdžia, dovanos), tuštybė. Neišpuikęs, altruistas.	2 taškai
4.2. Remdamiesi istorijos žiniomis paaiškinkite posakį „pilna ir apgaulių, ir ydų Taryba“.	Buvo kuriamos intrigos, papirkinėjami sprendimai, piktnaudžiaujama <i>liberum veto</i> teise.	1 taškas
4.3. Paaiškinkite, kodėl „savanaudis troškimas“ pavadinamas žalčiu. Nurodykite literatūrinį šio posakio kontekstą.	Apgaulingas (gundytojas). Kontekstas – Biblija (Senasis Testamentas).	1 taškas
4.4. Įvardykite kunigaikščio Radvilos pasaulėžiūrą remdamiesi žiniomis apie Renesanso epochą. Remdamiesi ištrauka nurodykite bent dvi kunigaikščio Radvilos vertybes. Nurašykite atsakymą pagrindžiančias citatas.	Humanizmas. Vertybės – tėvynė, dora.	3 taškai

** Remdamiesi šia ištrauka ir istorijos žiniomis pateikite tris faktus, įrodančius, kad ne visi to laikotarpio žmonės elgėsi taip tauriai, kaip Radvila.		3 taškai
V		
5.1. Nurodykite, kas buvo didžiausias kunigaikščio Radvilos rūpestis. Nurašykite epiteta, kuriuo apibūdinamas ypatingas herojaus santykis su tėvyne.	Tėvynė (tėvynės gerovė). Epitetas – <i>švenčiausias</i> .	1 taškas
5.2. Nurašykite iš ištraukos pradžios citatą, apibūdinančią herojų kaip taurią asmenybę. Paaiškinkite, kaip šie žodžiai atspindi Renesanso laikotarpio žmogaus pasaulėžiūrą.	<i>būti geru iš vidaus, o ne išore tokiu atrodyt</i> Renesanso epochos žmogus siekė dvasinių aukštumų./ Renesanso epochos žmogus siekė pasižymėti gerumu, dorumu, teisingumu.	2 taškai
5.3. Įvardykite dar du šioje ištraukoje atspindinčius kunigaikščio paveikslą bruožus. Parinkite atsakymus įrodančias citatas.	Narsus. <i>Didis kare...</i> Sumanus/ praktiškas. <i>namuos visada nuosaikus ir galvotas!</i> Iškalbus. <i>Iškalba pašvęstą jiems jo krūtinėje rinkos šventovę.</i> Charizmatiškas. <i>Valdė minias kalbomis ir atskirdavo gėrį nuo blogio...</i> Ryžtingas/ veiklus. <i><...> darbo dienų jisai netrumpino žodžiais, ne priešingauti tuščiai, o naudingai kalbėti papratęs.</i>	2 taškai (po 0,5 taško)
5.4. Remdamiesi istorijos žiniomis ir šiuo tekstu pateikite du argumentus, įrodančius, kad pasakotojas pelnytai pavadina Radvilą „išrinktąja žmonėms gėle“.	Radvila rūpinosi reformatais, statė bažnyčias, mokyklas, buvo mecenatas.	2 taškai
** Remdamiesi šia ištrauka ir kūrinio kontekstu įrodykite, kad idealizuotas herojaus paveikslas kuriamas subtiliai ir įtaigiai, pasitelkiant įvairius argumentus. Nurodykite, kas pasakotojui svarbiau – vidinis Radvilos paveikslas ar šaunios išvaizdos charakterizavimas. Remdamiesi kultūros kontekstu pagrįskite nuomonę.	Sukuriamas ir herojaus išorės, ir vidaus paveikslas. Apibūdinant Radvilą pasitelkiamas Biblijos, antikos kūrinių kontekstas. Svarbiau vidinis paveikslas, nes jis išsamesnis, kai kurie bruožai ryškinami net kelis kartus (pvz., patriotiškumas, narsa, dorumas). Radvila – Renesanso žmogaus idealas, nes pasižymi ne tik vyriškumu, drąsa, ryžtingumu, bet ir gerumu, dorumu, teisingumu. Jis puoselėja tėvynės gerovę, saugo ją, altruistiškai aukojasi tėvynei.	3 taškai
VI		
6.1. Nurašykite žodžius, kuriais apibūdinamas Radvilos elgesys šios ištraukos pradžioje. Paaiškinkite, kuo skiriasi herojaus elgesys nuo ankstesnių scenų.	<i>Baimės akim sklidinom į dangų pažvelgęs<...></i> Kitose scenose jis narsus/ pasitikinti savimi.	2 taškai

6.2. Apibūdinkite Radvilos kalbėjimo toną. Paašrinkite, kodėl kalbama būtent taip susiedami su veiksmo situacija.	Nuolankus. Jis ruošiasi mirti.	2 taškai
6.3. Nurodykite, ko prašo mirštantis karžygys sau ir ko tėvynei Lietuvai. Remdamiesi tekstu įrodykite, kad ir mirdamas Radvila išlieka kilnus ir didis.	Prašo atleidimo/ suteikti išganymą/ išlaisvinti nuo žemiškų vargų. Tėvynei prašo dovanoti skeptrą/ garbę/ šlovę. Ir mirdamas herojus prašo Dievą globoti tėvynę.	2 taškai
6.4. Įvardykite svarbiausią herojaus vertybę. Parašykite dar vieną XVI a. LDK sukurtą kūrinį, kuriame ši vertybė būtų aukštinama.	Tėvynės gerovė/ tėvynės garbė (šlovė)/ tėvynė. „Katekizmo“ lotyniška įžanga (dedikacija)/ M. Husoviano „Giesmė...“.	1 taškas
** Palyginkite J. Radvano sukurtą M. Radvilos išvaizdos aprašymą su Enėjo paveikslu, pavaizduotu Vergilijaus „Eneidoje“. Nurodykite vieną panašumą ir vieną skirtumą. Pateikite argumentą, įrodantį, kad kunigaikštis Radvila iki gyvenimo pabaigos rūpinosi Lietuva.	Radvila šaunios išvaizdos riteris (šalmas, skydas, kardas). Panaši išvaizda/ bebaimis kaip Enėjas. Jis mirė taip ir nepasirašęs Liublino unijos.	3 taškai
SUDĖTINGESNĖS UŽDUOTYS		
1. Remdamiesi literatūros teorijos žiniomis įrodykite, kad kunigaikščio Mikalojaus Radvilos paveikslas atitinka herojinio epo kanonus. Pateikite tris argumentus.	Herojus idealizuojamas.	3 taškai
2. Palyginkite Radvilos paveikslą su Lietuvos valdovų, poetizuojamų šioje poemoje, paveikslais. Nurodykite du panašumus ir du skirtumus.	Panašumai: kaip ir Lietuvos valdovai, Radvila narsus ir garbingas (šlovingas)/ sumanus/ teisingas/ patriotiškas/ pasitikintis savimi/ ryžtingas. Skirtumai: savikritiškas, iškalbus.	4 taškai
3. Parinkite tris skirtingus argumentus (turinio, stiliaus ir kt.), įrodančius, kad šis kūrinys atitinka Renesanso epochos meno taisykles.	Radvila humanistas. Poetizuodamas Radvilą Radvanas vartoja alegorijas, būdingas renesansiniam kūriniiui (Karo Sėkmė ir pan.), menines raiškos priemones: retorinį kreipinį (<i>Apsaugok mane, didingo Olimpo karaliau<...></i>), palyginimą (<i>prilygdamas Pilo senoliui</i>), epitetus (<i>bekūnio Vytauto</i>) ir pan.	3 taškai
4. Suformuluokite ir parašykite tris problemas, atsispindinčias šiose ištraukose.	Kokio charakterio žmogus gali daryti įtaką tautos likimui? Kokį žmogų galime vadinti humanistu? Kokią įtaką dabarties žmogui daro praeities karžygių žygdarbiai?	3 taškai
Lyginamoji tekstų analizė (Vytauto paveikslas XVI a. Lietuvos kūriniuose)		
1.1. Įvardykite du Vytauto, kaip	Narsus, įžvalgas (geras strategas/ protingas/	4 taškai

<p>puikaus valdovo, bruožus, kuriuos išryškina ir M. Husovianas, ir J. Radvanas.</p> <p>Atsakymą pagrįskite citatomis.</p>	<p>sumanus).</p> <p>M. Husovianas <i>Stiprino dvasią karių, savo tėvynės jėgas<...></i> <i><...> šiais žaidimais rengė juos karui</i> <i>Vertė pakęst sunkumus, nors buvo laikas ramus<...></i></p> <p>J. Radvanas <i>Buvo jis toks kaip tada, kai po pergalės Griunvaldo mūšy/ grobio paėmęs gražaus iš kryžiuočių į Lietuvą grįžo.</i> <i>Narsios krūtinės, o ne kazematai, kuorai ir sienos –/ toji galybė, kuria mes išgriovėm stipriausias tvirtoves.</i></p>	<p>(2 bruožai ir dvi citatos)</p>
<p>1.2. Remdamiesi abiejų kūrinių ištraukų tekstais pateikite 3 argumentus, įrodančius, kad Vytauto laikais Lietuva buvo galinga ir įtakinga valstybė.</p>	<p>(Turėjo daug gerų karių netinka.) Lietuva buvo didelė valstybė (imperija). LDK sustabdė totorių veržimąsi į Europą. Valdovu vadino Maskvos kunigaikštis, turkų chanas.</p>	<p>3 taškai</p>
<p>1.3. Įvardykite abiejų kūrinių ištraukose nurodomą tą patį Lietuvos galios šaltinį. Nurašykite po citatą iš kiekvienos ištraukos.</p>	<p>Narsūs kariai.</p> <p>M. Husovianas <i>Vytautas tokią daugybę karių narsiujų turėjo,/ Jog vargu ar kas nors kitą tokį pasaulį suras.</i></p> <p>J. Radvanas <i>Narsios krūtinės, o ne kazematai, kuorai ir sienos –/ toji galybė, kuria mes išgriovėm stipriausias tvirtoves.</i></p>	<p>3 taškai</p>
<p>1.4. Įvardykite charakterio bruožą, minimą abiejų autorių, kurio ypač nemėgo kunigaikštis Vytautas. Argumentuotai pritarkite valdovo nuomonei arba paneikite ją (nurodykite bent du argumentus).</p>	<p>Ištižimas (išlepimas). Vytautas teisingas, nes ištvermingas karys sugeba apginti tėvynę/ pasidavimas malonumams susilpnina žmogaus valią/ ištižimas – egoizmo požymis, o egoistas rūpinasi vien savo gerove ir pan.</p>	<p>3 taškai</p>
<p>1.5. Pasamprotaukite, kuo skiriasi M. Husoviano ir J. Radvano sukurtas Vytauto paveikslas.</p>	<p>Husovianas vaizduoja Vytautą labiau iš šalies (atskleidžia jo įtaką kitiems valdovams, kariams), o Radvanas kuria labiau vidinį, psichologinį Vytauto portretą (didžioji teksto dalis – valdovo monologas).</p>	<p>2 taškai</p>
<p>1.6. Suformuluokite ir parašykite pagrindinę mintį, atsispindinčią abiejų autorių kūrinių ištraukose.</p>	<p>Lietuvos galybės šaltinis – narsūs kariai (narsūs žmonės).</p>	<p>1 taškas</p>
Mikalojus Daukša		
Gimtosios kalbos išaukštinimas „Postilės“ prakalboje		
<p>1.1. Nurašykite tris tautos požymius, įvardytus M. Daukšos. Palyginkite M. Daukšos tautos sampratą su</p>	<p>Tėvų žemė, papročiai ir kalba. Gimtąją kalbą Daukša laikė svarbiausiu tautos požymiu.</p>	<p>2 taškai</p>

paplitusia XVI a. ir įvardykite skirtumą.		
1.2. Nurodykite, kuriose gyvenimo srityse svarbu vartoti gimtąją kalbą.	Viešojoje (įstatymai, istorijos, valstybės reikalai) ir privačioje (bažnyčioje, tarnyboje, namie).	1 taškas
1.3. Remdamiesi istorijos žiniomis arba vadovėliu parašykite bent du faktus, įrodančius, kad gimtoji kalba M. Daukšos gyvenamuoju laikotarpiu buvo vartojama ne visose gyvenimo srityse. Remdamiesi vadovėliu paaiškinkite tokio reiškimo priežastį. Pateikite bent vieną įrodymą, kad tai turėjo neigiamų pasekmių.	III Lietuvos statutas buvo išleistas kanceliarine slavų kalba, plito nuorašais rusėnų, lotynų, lenkų kalbomis. Valdovo dokumentai buvo rašomi kanceliarine rytų slavų kalba, kuri buvo valstybinė XVI a. Lietuvos kalba. Mišios buvo laikomos lotynų kalba. Seimo konstitucijų kalba buvo lenkų. Labiau buvo paisoma, kuriai valstybei žmogus priklauso. Bajorija nutautėjo/ įsivyravo polonizacija/ nesusikūrė bendrinės lietuvių kalbos vartojimo tradicija.	4 taškai
1.4. Paaiškinkite, ką reiškia „sielos išganymas“.	Sielos išganymas tai – proto, jausmų ir žmogaus valios gyventi dorai (krikščioniškai) atnaujinimas. Rūpinimasis siela/ doras gyvenimas.	1 taškas
1.5. Suformuluokite ir parašykite problemą, įvardytą antros ištraukos pradžioje. Įvardykite XVI a. sukurtą kūrinį, kuriame išryškinama ši problema, bei jo autorių.	Kodėl daug žmonių vis dar tiki prietarais? „Katekizmas“, M. Mažvydas.	2 taškai
1.6. Nurašykite dvi citatas iš antros ištraukos, įrodančias, kad M. Daukša ne tik rūpinosi nekilingais žmonėmis, bet ir laikė juos svarbia tautos dalimi. Įvardykite dar bent vieną XVI a. rašytoją lietuvių, kurio kūrinys atspindi demokratiškos pažiūros.	<i>Pasigailėkime mūsų pačių kraujo<...></i> <i>Pasigailėkime mūsų pačių kūno dalių <...></i> M. Mažvydas/ M. Husovianas/ J. Radvanas.	3 taškai
1.7. Remdamiesi vadovėliu nurodykite adresatą, kuriam skiriama „Postilės“ prakalba. Atsakymą pagrįskite citata iš antros ištraukos.	Ganytojams – kunigams ir visiems išsilavinusiems žmonėms. <...>kaip jie klausys ir tikės, sako šv. Paulius, jeigu neturi skelbėjo; ką jie darys, <...>jeigu nesupranta mokytojo. <i>džiūsta dėl barbariškos ganytojiško darbo padėties.</i>	2 taškai
1.8. Suformuluokite ir parašykite pagrindinę antros ištraukos mintį.	Gimtąją kalbą skleidžiamą tikėjimą žmonės geriau priims/ geriau supras.	1 taškas
1.9. Sakoma, kad jeigu M. Daukšos žodžius būtų išgirdę, Lietuvos likimas galėtų susiklostyti kitaip. Remdamiesi istorijos žiniomis nurodykite bent po vieną kultūrinio ir politinio gyvenimo faktą, įrodantį, kad gimtosios kalbos apleidimas turėjo skaudžių pasekmių.	Kultūrinis gyvenimas Įsigalėjo polonizacija. Politinis gyvenimas XVIII a. pab. ATR padalijimas/ prarandamas valstybingumas.	2 taškai

SUDETINGESNĖS UŽDUOTYS		
1. Remdamiesi istorijos žiniomis arba vadovėliu pateikite tris faktus, įrodančius, kad M. Daukša turėjo realių priežasčių atkreipti amžininkų dėmesį, kad svarbu įstatymus spausdinti bei valstybės reikalus aptarti gimtąja kalba.	Statutai buvo išleisti ne lietuvių kalba. Seime kalbėdavo lenkiškai. Bažnyčioje maldos laikomos lotynų kalba (arba lenkų).	3 taškai
2. Nurodykite du motyvus, kurie sieja M. Daukšos „Postilės“ prakalbą su M. Mažvydo sukurta lietuviška „Katekizmo“ prakalba.	Skatinimas rūpintis paprastų žmonių (nekilmingųjų) dvasios turtinimu (pažinimu/ sielos išganymu). Sielojimasis dėl prietarų paplitimo. Knygos, kaip pažinimo šaltinio, vertingumo nusakymas.	2 taškai
3. Remdamiesi „Prakalba į malonųjį skaitytoją“ paaiškinkite, kodėl svarbu versti knygas iš kitų kalbų į gimtąją kalbą.	Daug žmonių gali pasvarstyti apie dvasinius dalykus (Daukša sako <i>didesnius</i>). Labiau rūpinamasi gimtąja kalba (labiau mylima gimtoji kalba)/ ji turtinama, puoselėjama.	2 taškai
4. Remdamiesi kultūriniu kontekstu pateikite tris argumentus, įrodančius, kad M. Daukšos „Postilės“ prakalba atspindi Renesanso žmogaus pasaulėžiūrą.	Renesanso epochos žmogus pradeda suvokti, kad priklauso ne tik valstybei, bet ir tautai. Renesanso laikų asmenybė jaučiasi įsipareigojusi tautai/ gerbia gimtąją kalbą. Renesanso laikų žmogui rūpi pažinimas.	3 taškai
LYGINAMOJI TEKSTŲ ANALIZĖ		
Gimtoji kalba – dvasingumo, savitumo šaltinis		
1.1. Išvardykite visas pirmoje ištraukoje minimas vertybes, kurioms daro įtaką gimtoji kalba. Pabraukite tas, kurios iš jų minimos ir antroje ištraukoje. Atsakymą pagrįskite citata iš antros ištraukos.	<u>Meilė</u> , <u>vienybė</u> , pilietiškumas, valstybingumas. <i>Ji sušvelnina žmogaus sielą, pagražina mintį, sulygina patį būdą, net išvaizdą pagražina.</i> <i>Pašnekėsiu vokiškai, paimu lietuviškai, tarytum mane kas glosto; žodžiai iš pačios sielos, iš paties kraujo teka.</i>	3 taškai (0,5 taško už vertybę ir 1 taškas už citatą)
1.2. Nurašykite iš abiejų ištraukų po citatą, įrodančią, kad gimtosios kalbos vartojimas daro gilų poveikį tautai ir kiekvienam žmogui.	<i>Kalba yra bendras meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas. (Sunaikink ją – sunaikinsi santaiką, vienybę ir gerovę.)</i> <i>Ji sušvelnina žmogaus sielą, pagražina mintį, sulygina patį būdą, net išvaizdą pagražina.</i> <i>(Gali būti kt. citatos.)</i>	2 taškai (po 1 tašką už citatą)
1.3. Palyginkite, kuo skiriasi gimtosios kalbos situacija M. Daukšos laikais ir I. Šeinių romane „Kuprelis“ minimu laikotarpiu.	M. Daukšos laikais į gimtosios kalbos vartojimą buvo atsainiai žiūrima, o I. Šeinių romane „Kuprelis“ minimu laikotarpiu lietuviška spauda buvo uždrausta/ draudžiama mokyti vaikus gimtąja kalba.	2 taškai

1.4. Remdamiesi istorijos žiniomis pateikite bent du faktus, įrodančius, kad abejingumas gimtajai kalbai turėjo skaudžių pasekmių. Nurodykite, kurioje iš ištraukų užsimenama apie tai. Suraskite tinkamą citatą.	Valstybė nebetenka vieningumo, susilpnėja, praranda valstybingumą. NAVICKAS Apie tai kalbama 1 tekste - „Postilės“ prakalbos ištraukoje. <i>Sunaikink ją – sunaikinsi santaiką, vienybę ir gerovę.</i> <i>Sunaikink ją – užtemdysi saulę danguje, sumaišysi pasaulio tvarką, atimsi gyvybę ir garbę.</i>	3 taškai
1.5. Apibūdinkite šiuolaikinio Lietuvos jaunimo požiūrį į gimtąją kalbą. Pateikite bent du šiuolaikinio gyvenimo faktus, įrodančius Jūsų nuomonę.	Galimi įvairūs atsakymai, bet nuomonei pagrįsti turi būti pateikiama konkrečių faktų.	2 taškai
Motiejus Kazimieras Sarbievijus		
Baroko epochos žmogaus pasaulėjauta M. K. Sarbievijaus lyrikoje		
„Odė Telefui Likui“		
1.1. Nurodykite, kurie du reikšmingi Baroko epochos literatūros motyvai išryškėja odės pradžioje.	Apgaulinga žmogaus lemtis (Fortūna). Gyvenimas trumpalaikis.	2 taškai
1.2. Paaiškinkite, kodėl materija pavadinama nerangia.	Jos kūriniai trumpaamžiai (laikini).	1 taškas
1.3. Pasamprotaukite, kodėl žmogaus lemtis gretinama su sviedžiamu kamuoliu.	Žmogus nevaldo savo likimo. (Sėkmė nepastovi/ permaininga.)	1 taškas
1.4. Nusakykite, kokius jausmus išgyvena lyrinis subjektas, suvokdamas, kad amžiai „pralekia viesulu“.	Jis išlieka ramus/ stojiškas.	1 taškas
1.5. Paaiškinkite, kodėl sakoma, kad „daina pagyrų linkusi negirdėt“.	Sėkmė trumpalaikė/ susižavėjimas trumpalaikis.	1 taškas
1.6. Įvardykite tris dvasines ir tris materialines vertybes, minimas eilėraštyje. Pasamprotaukite, kurios, lyrinio subjekto manymu, yra svarbesnės žmogaus gyvenime ir kaip tai atskleidžiama odėje. Suformuluokite ir parašykite išvadą.	Dvasinės vertybės – prasminga žmogaus būtis, kūryba, draugystė. Materialinės vertybės – pripažinimas (pagyrimai), valdžia (galia), turtai (auksas). Svarbesnės dvasinės, nes materialinės labai laikinos/ trumpaamžės.	4 taškai (po 0,5 taško už vertybę) Rašant išvadą turi būti argumentuojama.
1.7. Suraskite citatą, įrodančią, kad kūrinyje kuriamas panoraminis pasaulio vaizdas. Paaiškinkite, kokią prasmę tai padeda atskleisti. Nurodykite, kokią reikšmę tai turi M. Sarbievijaus kūryboje.	<i>O virš griuvenų tų baisių,</i> <i>Virš kapų, didžiūnus žemės priglaudusių,</i> <i>Skries lemtis triumfuodama<...></i> Tai universalu/ būdinga visam pasauliui. Tai dvasios polėkis, išsivadavimas iš to, kas žemiška, mirtinga ir laikina.	3 taškai
1.8. Apibūdinkite lyrinio subjekto nuotaiką ir remdamiesi tekstu įvardykite 2–3 jo pasaulėžiūros bruožus.	Lyrinis subjektas išlieka ramus/ lyrinio subjekto nuotaika šviesi. Pasaulėžiūros bruožai Geba gyvenime įžvelgti gražių dalykų (vertina kūrybą, draugystę, žavisi gamtos	3 taškai

	grožiu, gyvybingumu). Nevertina šlovės, pagyrimų, materialinių turtų, nes jie laikini. Dvasinės vertybės (dorybės) jam svarbesnės.	
1.9. Nurodykite, kurie svarbūs Baroko epochos literatūros įvaizdžiai aptinkami kūrinio pabaigoje (retoriniuose klausimuose) ir kokį motyvą jie sukuria.	<i>Atspindys, apgaulė, sapnas.</i> Materiali tikrovė tik iliuzija. Gyvenimas – sapnas/ iliuzija.	2 taškai
1.10. Suformuluokite ir parašykite pagrindinę odės mintį.	Viskas, kas žemiška (materialu), laikina/ tik iliuzija.	1 taškas
„Odė Pauliui Kozlovijui“		
2.1. Nusakykite, koks motyvas išryškėja pirmame odės posmelyje. Nurašykite žodelius, kuriais jis pabrėžiamas.	Gamtos atgimimas. <i>Žodeliai jau, vėl.</i>	2 taškai
2.2. Remdamiesi tekstu apibūdinkite kūrinio pradžioje nusakytą vyksmo laiką, erdvę bei nuotaiką.	Vyksmo laikas ciklinis - pavasaris. Erdvė plati, atvira (panoraminė/ regima iš aukštai) – laukai, arimai, upė, sodybos. Nuotaika šviesi, rami – minimas pavasaris, margi žiedai, klegantys paukščiai, grojantis dūdele piemu.	3 taškai (Turi būti ne tik įvardyta, bet ir konkrečiuojama)
2.3. Įvardykite, kas priešinama antrame posmelyje. Nurodykite, kaip tai atspindi baroko pasaulėjautą.	Tyla ir paukščių klegėjimas. Atspindi barokišką priešybų derinimą.	2 taškai
2.4. Pagrįskite teiginį, kad kuriamas peizažas primena antikos kūrinius. Pateikite bent du argumentus (turinio ir stiliaus).	Minimas piemu, grojantis nendrine dūdele. (Mitinės Arkadijos motyvas.) Laivai derlianešiai - sudurtinis epitetas.	2 taškai
2.5. Nusakykite pirmame – trečiame posmeliuose sukurto peizažo paskirtį.	Odėje peizažas sukuria sąlygas duoti patarimą.	1 taškas
2.6. Įvardykite Vilniaus panoramos detales, regimas nuo „žalių Lukiškių“ kalno. Remdamiesi kūrinio apibūdinkite, koks (statiškas ar dinamiškas) vaizdas kuriamas ir kokią svarbią mintį jis perteikia.	Aukšti ąžuolai, vandenys, kupolai, šventyklos, pilys. Vaizdas dinamiškas, nes ąžuolai ošia, vandenys gurgia. Gyvenimas permainingas/ kintantis.	3 taškai
2.7. Remdamiesi tekstu įrodykite, kad odėje kuriamas „romėniškosios Lietuvos“ mitas.	Minimas Palemonas, lietuviai vadinami kviritais (taip buvo vadinami romėnai).	1 taškas
2.8. Suformuluokite ir parašykite 8–10 posmeliuose išsakomas svarbias mintis.	Taikos metu atgyja gyvenimas. Lietuviai – darbšti tauta. Žmogui būtina atgaiva.	3 taškai
2.9. Nusakykite, koks baroko literatūrai būdingas motyvas išryškėja kūrinio pabaigoje (11–12 posmeliuose) ir kuriais įvaizdžiais jis perteikiamas.	Kaitos motyvas. Įvaizdžiai vėjo glostomas topolis, upė, pralaužusi ledą, paukščiai čilbantys, tylėję žiemą.	2 taškai

2.10. Suformuluokite ir parašykite problemą.	Kodėl pasauly vyrauja kaita? Kuo naudingas atokvėpis?	1 taškas
Odė Janui Libinijui		
3.1. Apibūdinkite lyrinę vyksmo situaciją.	Menamasis dialogas.	1 taškas
3.2. Įvardykite priešpriešą, aptinkamą pirmame posmelyje.	Menka trobelė - rūmai.	1 taškas
3.3. Interpretuokite citatą: „Savęs aš pilnas.“ Nurodykite, kuriai filosofijai būdinga tokia nuostata.	Turtingo vidaus pasaulio žmogui vienetvė miela. Būdinga stoikams.	2 taškai
3.4. Nurašykite baroko įvaizdžius, aptinkamus antrame – trečiame posmeliuose. Remdamiesi M. Sarbievijaus kūrybos kontekstu nurodykite, kurį svarbų baroko literatūros motyvą jie sukuria.	Sielos sceną, būties teatrą. Gyvenimo - teatro motyvas.	2 taškai
3.5. Paaiškinkite, kas įvardijama žodžiu „drama“.	Žmogaus egzistencija/ būtis.	1 taškas
3.6. Interpretuokite citatą: „Šlovės triukšmingos aš nekenčiu kelių/ Išmintų<...>“	Nemėgsta liaupsių (pagyrų), nes jos nėra nuoširdžios.	2 taškai
3.7. Įvardykite, kas sudaro priešpriešą šlovei.	Dorybė.	1 taškas
3.8. Apibūdinkite lyrinio „aš“ nuotaiką ir pasaulėžiūrą. Pagrįskite atsakymą citatomis.	Nuotaika rami. <i>Savęs aš pilnas. Ko man daugiau norėt?</i> Lyriniam subjektui nerūpi siekti šlovės atžvilgiu, nes ji sužadina pavydą/ renkasi dorą ir vienetvę, jam svarbu, kad gyvenimas būtų prasmingas/ doras/ renkasi vienetvę, nes šlovė triukšminga, pagyros nenuoširdžios/ sukelia pavydą. <i>Mane tik viena jaudina: kaip aš pats Atliksiu savo vaidmenį dramoj šioj, Ar bus patenkinta Dievybė, Ar pasitiks ji karštais plojimais.</i> <i><...> jei mane gerai įvertins (lemtis), Būsiu laimingas, nors nieks nemato.</i> <i><...> Gandas iškelia kartais ją Su vėjais palankiais aukštybėn, Bet pasiviję pavydo strėlės</i> <i>Ar pavyduolių tūžmo pilni balsai Sparnus netvirtus ir neužgrūdintus Jai pakerta <...></i>	4 taškai

3.9. Suformuluokite ir parašykite pagrindinę eilėraščio mintį.	Dora vertingesnė už šlovę.	1 taškas
SUDĖTINGESNĖS UŽDUOTYS		
1. Palyginkite odes. Apibendrinkite ir įvardykite 3–4 ryškiausius lyrinio subjekto pasaulėjautos bruožus. Paaškindite, kaip jie atsispindi kūrinuose pateikdami pavyzdžių. Palyginkite su Senekos filosofinėmis mintimis, suraskite bent vieną panašumą (skirtumą).	<p>Skeptiškas požiūris į materialiąją realybę/ regimąjį pasaulį. <i>Viskas laikina žemėj šioj,/ Ką materija čia sukuria nerangi.</i> („Odė Telefui Likui“) Kritiškai vertina šlovę, turtus, valdžią ir kt. materialines vertybes. <i>Puošnūs skeptrai, šlovė, buvusi jų (karalių) galia/ Virsta greit pelenų krūva.</i> („Odė Telefui Likui“) Subtiliai grožisi gamta, nors jos grožis ir trumpalaikis/ greitai kintantis. <i>Topolį, neseniai buvusį po sniegu,/ Gūsiai nepastoviais glosto Etezijai</i> <...> („Odė Telefui Likui“) Giliai religingas žmogus. <i>Mane tik vien jaudina</i> <...>/ <i>Ar bus patenkinta Dievybė.</i> Skeptiškas požiūris į materialinių gėrybių besivaikančius žmones. <i>Kuo nuo žmonių toliau,/ Tuo mus rečiau pasieks pavydas</i> <...> (Odė Janui Libinijui“) Puoselėja dvasines vertybes – tikėjimą, draugystę, kūrybą. <...><i>Visą Vilnių apžvelgt mudu galėsime.</i> („Odė Pauliui Kozlovijui“) Patriotiškas. <...> <i>Gedimino pilis lyg Kapitolijus/ Stūkso</i> <...> („Odė Pauliui Kozlovijui“) Panašu. Seneka irgi skatina vadovautis ne daugelio, o savo nuomone, siekti amžinos laimės (dvasinių vertybių). Filosofas, kaip ir Sarbievijus, teigia, kad turtai, šlovė, galia sukelia tik pavydą, yra menkaverčiai. Seneka sako, kad didžiausias gėris – tai niekinanti likimo išdaigas ir besitenkinanti dorybėmis siela.</p>	5 taškai
2. Suformuluokite ir parašykite tris filosofines idėjas, atsispindinčias odėse.	<p>Verta branginti tik dorybes, nes materialiniai dalykai laikini, sukelia pavydą. Kuriančio žmogaus gyvenimas prasmingesnis. Nors regimoji realybė laikina, joje yra gražių dalykų.</p>	3 taškai
3. Suraskite ir parašykite bent po vieną motyvą, siejantį M. Sarbievijaus odes su Antikos poeto Horacijaus lyrika ir su Šventuoju Raštu.	<p><i>Topolį, neseniai buvusį po sniegu</i> <...> (M. K. Sarbievijus. „Odė Pauliui Kozlovijui“) <...><i>Soraktas, skendintis po sniegu</i> <...> <...> <i>tuoj paliovė topoliai</i> <...> <i>ošti.</i></p>	2 taškai

	<p>(Horacijus. Giesmė „I, 9. Vyno pilstytoju“) <i>Ko aš slepiuosi, klausi, Libinijau, Menkoj trobelėj, delsdamas ją palikt, Kai man visi, duris atvėrę, Kviečia užėti į savo rūmus?</i></p> <p>(M. K. Sarbievijus. „Odė Janui Libinijui“) <i>Aukso viduryje jei kam nors patinka/ <...> didingų menų toks pasisaugo.</i> (Horacijus. Giesmė „II, 10. Licinijui Murenui“) <i>senieji kviritai; Gedimino pilis lyg Kapitolijus/ Stūkso<...></i></p> <p>(M. K. Sarbievijus. „Odė Pauliui Kozlovijui“) <i><...> lai Kapitolijus nutviskęs stovi<...> Narsiems kviritams <...></i></p> <p>(Horacijus. „III, 3. Augustui“) <i>Viskas laikina žemėj šioj,/ Ką materija čia sukuria nerangi.</i> (M. K. Sarbievijus „Odė Telefui Likui“) <i>Kenksmingas laikas ko nesumenkina?</i></p> <p>(Horacijus. III, 6“) <i>Tik nedelsdamas vyk rūpesčius tuos šalin Ir atokvėpiui skirk dieną<...></i></p> <p>(M. K. Sarbievijus. Odė Pauliui Kozlovijui“) <i>laisvas nuo darbų nesisielok smarkiai,/imk, ką valanda dabartinė duoda,/ būk nesurūgęs!</i> (Horacijus. „III, 8. Mecenatui“) <i>Dorybė vengia, net jei verta yra, Šlovingo garso<...></i> (M. K. Sarbievijus. „Odė Janui Libinijui“) <i><...>labiau už naudą vertini sąžinę,/ kai šaltu veidu dovanas kenkiančių/ nutoldai<...></i> (Horacijus. „IV, 9. Lolijui“)</p> <p>http://www.šaltiniai.info/files/literatura/LB00/Horacijus_Lyrika.LB2700.pdf</p> <p>Su Šventuoju Raštu <i>Mane tik viena jaudina: kaip aš pats Atliksiu savo vaidmenį dramoj šioj, Ar bus patenkinta Dievybė <...></i></p> <p>(M. K. Sarbievijus. „Odė Janui Libinijui“) <i>Apgaulinga žmogaus lemtis <...></i></p>	
4. Palyginkite, kokią Lietuvą regi J. Radvanas ir kokią M. Sarbievijus. Nurodykite 2 skirtumus ir 1 panašumą.	<p>J. Radvano vaizduojamos Lietuvos erdvė plati, panoraminė. Daug rašoma apie upes, girių gėrybes, laukus. O M. Sarbievijus vaizduoja siauresnę, konkrečią erdvę -Vilniaus vaizdą, regimą iš aukštai (vertikali erdvė).</p> <p>Panašu, kad abu panaudoja romėniškosios Lietuvos mitą.</p>	3 taškai

K. Donelaitis. „Metai“		
Peizažas „Metuose“		
1.1. Nurašykite žodelius, kuriais pabrėžiamas saulelės atkopimas pirmos ištraukos pirmoje eilutėje. Paaiškinkite, kokį motyvą jie sukuria. Nurodykite, kurio autoriaus kūrinys anksčiau juos pastebėjęs.	<i>Jau; vėl.</i> Gamtos atgimimo. M. K. Sarbievijaus odėje „Pauliui Kozlovijui“.	3 taškai
1.2. Palyginkite, kaip vaizduojama saulelė „Pavasario linksmybių“ ir „Rudenio gėrybių“ gamtovaizdyje. Apibūdinkite saulelės „veiksmus“. Paaiškinkite, kurios meninės raiškos priemonės sukuria dinamišką vaizdą. Pateikite po du pavyzdžius.	Saulelė vaizduojama dinamiškai. Pavasarį ji aktyvesnė - saulelė budina pasaulį ir žiemos darbus griaudama juokiasi, o rudenį saulelė greičiau nusileidžia, kasdien spindulių vis mažėja. Epitetas (<i>vėl atkopdama</i>); animizacija (<i>pargraudama juokės</i>); epitetas (<i>atstodama/greita</i>); veiksmazodis (<i>nusileidžia</i>).	3 taškai
1.3. Suraskite ir nurašykite įvaizdžius, pasikartojančius trijų metų laikų peizažuose. Remdamiesi tekstu įrodykite, kad keičiantis metų laikams šie įvaizdžiai apibūdinami skirtingai.	Pasikartojantys įvaizdžiai: Vėjai (orai) pavasarį <i>orai drungni gaivindami glostė</i> , rudenį <i>Vėjai su sparnais <...>pradedą mūdraut,orų dringnums atvesti pagavo; žiemą šiaurys pasišiaušęs; žiemys <...> nugandino bardams <...></i> Krūmai pavasarį <i>su šilais visais išsibudino keltis</i> ; rudenį <i>Krūmus ir gires linksmas jau Giltinė suka</i> ; žiemą <i>barzdoti pušynai, nuogi žagarai <...></i> Žemė pavasarį <i>laukus <...>glostė <...></i> ; rudenį <i>Žemė su visais pašaliais įmursi verkia<...></i> ; žiemą <i><...> ir balos, ir klampynės pradeda rauktis<...></i>	3 taškai
1.4. Suraskite kiekvienoje iš ištraukų po du pavyzdžius, įrodančius, kad kuriant gamtos vaizdą panaudojama analogija su žmogaus gyvenimu. Suformuluokite ir parašykite išvadą, kokį žmogaus santykį su gamta tai perteikia.	Pavasarį <i>Krūmai su šilais visais išsibudino keltis,/ O laukų kalnai su kloniais pametė skrandas;</i> rudenį <i>Žemė su visais pašaliais įmursi verkia;</i> <i><...> po lapais užgimė veislė/ Ir lizdelyj nei lopšyį čypsėdama verkė;</i> Žiemą <i>Vei kaip ant ežerų visur langai pasidaro,/ Lygiai kaip antai stiklorius* įdeda stiklą.</i> <i>nuogi žagarai, tarp jų pasilenkę,/ Būriškai po stogais jų stovėdami dreba/ Ir raudodami kloniojas <...></i> Gamta ir žmogus sudaro vienovę.	4 taškai
1.5. Nurodykite, kuris Baroko epochos įvaizdis svarbus rudens gamtos	Giltinė. <i>Krūmus ir gires linksmas jau Giltinė suka...</i>	3 taškai

aprašyme. Nurašykite atsakymą pagrindžiančią citatą. Suformuluokite ir parašykite išvadą, koks motyvas sukuriamas šiuo įvaizdžiu.	Barokiškas mirties motyvas.	
1.6. Nurodykite, su kuo palyginami „barzdoti“ pušynai žiemos peizaže. Suformuluokite ir parašykite išvadą, kurios epochos (Baroko ar Apšvietos) ir kuris stiliaus bruožas čia atsispindi.	Palyginami su pudruotais ponaičiais. Baroko stiliaus bruožas – tapybiškumas (teatrališkumas).	2 taškai
1.7. Pakomentuokite, kokius jausmus patiria pasakotojas vaizduodamas gamtos kaitą įvairiais metų laikais. Palyginkite ir parašykite, kuris iš peizažų sukelia šviesiausią įspūdį. Argumentuokite.	Jausmai šviesūs, gal tik vaizduojant rudenį šiek tiek jaučiamas liūdesys. Šviesiausias pavasario vaizdinys, nes saulelė juokiasi, visi gyvūnai išlenda pavasario sveikint.	3 taškai
1.8. Apibendrinkite, koks peizažas kuriamas trijose „Metų dalyse“ (teatriliškas, dramatiškas, dinamiškas, retoriškas, tapybiškas, įmantrus, didingas ar didaktiškas, racionalus, publicistiškas, schematiškas). Pateikite 3–4 pavyzdžius. Suformuluokite ir parašykite išvadą, kurios kultūros epochos įtaka ryškiau pastebima poemos „Metai“ gamtos aprašymuose.	Kuriamas dinamiškas, tapybiškas, dramatiškas, bet ir racionalus (tikroviškas, logiškai komponuojamas) peizažas. <...> žiemos šaltos trūsus pargraudama juokės. <...> žoleles visokias iš numirusių šaukė. Vislab, kas rudens bjaurybėj numirė verkdams <...> Vėjai su sparnais pamaži jau pradeda mūdraut <...> Žemė su visais pašaliais įmursi verkia<...> Ryškiau pastebima baroko įtaka.	3 taškai
Žmogaus ir augalo paralelė		
1.1. Remdamiesi kūrinio kontekstu įvardykite personažą, kurio monologo ištrauka yra pirmasis tekstas. Charakterizuokite šį veikėją. Nurodykite, kokią paskirtį jam suteikia autorius.	Lauro monologo ištrauka. Luras - senas, išmintingas būras. Jo žodžiais dažnai perteikiamas autoriaus požiūris.	3 taškai
1.2. Nusakykite, kaip apibūdinami žmonės ištraukoje.	Žmonės- silpnos būtybės, primenančios lauko gėles.	1 taškas
1.3. Suformuluokite ir parašykite idėją, kurią išryškina ši paralelė. Nurodykite, kurios epochos pasaulėjautą ji atspindi ir su kokių literatūros kūrinių susijusi.	Žmonės pagal prigimtį lygūs/ prigimtinė lygybės idėja. Atspindi Apšvietos pasaulėjautą. Biblija (Senasis Testamentas).	2 taškai
1.4. Suformuluokite ir parašykite išvadą, kokį žmogaus santykį su gamta atspindi šis tekstas.	Žmogus ir gamta sudaro vienovę.	1 taškas
„Viežlybas“ elgesys		
1.1. Įvardykite charakterio bruožą, poetizuojamą pirmoje ištraukoje.	Darbštumas.	1 taškas
1.2. Nurodykite, kuris poemos veikėjas pasako šiuos žodžius.	Pričkus. Tai šaltyšius, tarpininkas tarp būrų ir ponų,	2 taškai

Remdamiesi vadovėliu ir kūrinio kontekstu apibūdinkite jo vaidmenį poemoje.	senas, išmintingas žmogus. Jo lūpomis dažnai išsakomas autoriaus požiūris.	
1.3. Įvardykite, kuri dorybė aukštinama pasakotojo antroje ištraukoje. Nurodykite, kaip tai susiję su autoriaus pasaulėžiūra.	Kuklumas. Autorius buvo pietistinių pažiūrų, o pietistai labai vertino kuklumą, saikingumą.	2 taškai
1.4. Įvardykite dorybes, kuriomis pasižymi Krizas. Nurodykite, kokių panašumų su autoriaus biografija turi šio veikėjo gyvenimas. Remdamiesi kūrinio kontekstu nusakykite Krizo likimą.	Krizas darbštus, sumanus, nagingas. Jis, kaip ir Donelaitis, šešerių metų liko našlaitis, teko daug vargti, prisigyveno būdamas gabus ir darbštus. Krizo sodyba sudega, jis tampa elgeta.	3 taškai
1.5. Remdamiesi kūrinio kontekstu apibūdinkite ketvirtos ir penktos ištraukų veiksmo aplinkybes. Paaiškinkite, kodėl toks elgesys vadinamas „viežlybu“. Nurodykite, kiek tai žodžiai.	Krizo dukters Ilzbutės vestuvės. Elgesys „viežlybas“, nes pagarbus, puoselėjamos krikščioniškosios dorybės. Pasakotojo žodžiai.	3 taškai
1.6. Suformuluokite ir parašykite šeštoje ištraukoje atsispindinčią problemą. Įvardykite personažą, kuris pasako šiuos žodžius. Remdamiesi vadovėliu ir kūrinio paaiškinkite jo paskirtį poemoje.	Kokią įtaką žmogaus gyvenimui daro tikėjimas? Selmas. Selmas - pamaldus, išmintingas būras, perteikiantis religinę ir moralinę autoriaus didaktiką.	
DIRBKIME POROMIS (GRUPĖMIS)		
„Neviežlybas“ elgesys		
I pora (grupė)		
1.1. Įvardykite ydą, pašiepiamą šioje poemos ištraukoje. Remdamiesi Dekalogu atskleiskite krikščionių požiūrį į ją. Remdamiesi kūrybos kontekstu pakomentuokite, kaip toks elgesys veikia būrų bendruomenę.	Puikybė (pasipūtimas). Puikybė dažnai yra kitų nuodėmių priežastis, šiuo atveju sakoma, kad Diksas <i>niekina Dievą</i> , o pagarba Dievui yra svarbiausias Dekalogo įsakymas. Būrų bendruomenę veikia neigiamai – griaua kolektyviškumą.	3 taškai
1.2. Nurodykite, su kuo trečioje ištraukos eilutėje palyginamas Diksas. Nurašykite atsakymą pagrindžiančią citatą.	Su gaidžiu. <i>Nei dievaitis koks tarp būrų skiauturę rodo<...></i>	2 taškai
1.3. Paaiškinkite, kokį neatitikimą išryškinant sukuriamas satyrinis Dikso portretas.	Tarp išorės ir vidaus.	1 taškas
1.4. Suformuluokite ir parašykite pagrindinę teksto mintį.	Svarbesnis žmogaus vidaus pasaulis negu išorinis blizgesys.	1 taškas
** Remdamiesi kūrinio ir autoriaus biografiniu kontekstu nurodykite dvi satyriško požiūrio į Diksą priežastis. Pakomentuokite, kaip neigiamas	Tai meniškai perteikta didaktika - satyriškas požiūris į Dikso ydas būrus moko doros/ moko taip nesielti/ moko neišsiskirti iš kolektyvo.	3 taškai

elgesio vertinimas išsakomas šioje ištraukoje.	Rūpinasi būrų morale/ krikščioniškosiomis dorybėmis – svarbiau žmogaus vidaus pasaulis, saikingumas, pagarbumas Dievui ir žmogui. Diksas prilyginamas ponams.	
II pora (grupė)		
2.1. Įvardykite personažą, kuris pasako šiuos žodžius. Nurodykite, kuria yda jis pasižymi.	Slunkius. Tinginyste.	2 taškai
2.2. Remdamiesi kūrinio kontekstu nurodykite, kurio personažo ir kokios reakcijos sulaukia tokie samprotavimai. Paaiškinkite, kodėl ši reakcija būtent tokia.	„Pavasario linksmybėse“ vaizduojama, kad visi būrai gėdijasi tokią kvailą kalbą girdėdami, o šaltyšius Pričkus grubiai išbara tingų būrą. Tinginystė – viena iš didžiausių nuodėmių.	2 taškai
2.3. Apibūdinkite personažo santykį su „mote“.	Santykis pagarus/ artimas.	1 taškas
2.4. Suformuluokite ir parašykite šiame tekste atsispindinčią problemą. Remdamiesi kūrybos kontekstu įrodykite, kad ji svarbi būrų bendruomenei.	Kodėl ne visi žmonės darbštūs? Itin sunkūs baudžiavos darbai pakeliami tik dirbant sutartinai.	2 taškai
** Remdamiesi šia ištrauka ir visu kūrinio parašykite tris skirtingus argumentus (turinio, stiliaus ir pan.), įrodančius, kad šio personažo monologas turi svarbią didaktinę reikšmę.	Tai savotiška „antifilosofija“, pagrįsta šeimos tingėjimo tradicija (Slunkius - tėvas Kubas – senelis Stepas). Keturiomis išplėtais palyginimais Slunkius įrodinėja darbo žalą – tai būdinga K. Donelaičio stiliui (<...> <i>ratas sens, pamaži besisukdams, / Tą daug syk apgauna, kurs vis ritasi šokdams</i> <...>; <i>Kuinas taipo jau ramboks, vis žingine žergdams, / Kartais dar toliaus uždėtą nuneša našta / Kaip tūls žirgs</i> <...>; <i>Ant! Smalininks, saikėt ir išparduot savo smalt / Per kiemus pamaži važinėdams, kirkina ratą, / O tik tai nusipelno jis sau pinigą grečną. / Kas iš to, kad būras tūls, per daug bėginėdams / ir permier besirūpindams, savo sunkina širdį!</i>) Slunkiaus kalba sudaro sukelia juoką, nes sudaro itin ryškų kontrastą prieš tai pateikiamam ilgam filosofiskam Pričkaus monologui, kuriame šis būras įkvėptai samprotauja apie žmogaus gyvenimo prasmę, remiasi pasakojimu apie Adomą ir Ievą iš Biblijos ir baigia paraginimu dirbti.	3 taškai
III pora (grupė)		
3.1. Nurašykite žodžius, atskleidžiančius negatyvų požiūrį į	<i>Tu nenaudėli Puky!</i>	1 taškas

Pukį.		
3.2. Nurodykite, kuri yda pašiepiama šioje poemos ištraukoje. Argumentuokite atsakymą perfrazuodami pasirinktą citatą.	Aplaidumas/ žiaurus elgesys su gyvūnais. Kaip koks galvažudys vargina jaučius/ jaučiai vos paeina/ uodegos netekęs jaustis vos rėplinėja.	2 taškai
3.3. Įvardykite personažą, kuris pasako šiuos žodžius. Remdamiesi kūrinio kontekstu paaiškinkite, kodėl būtent jis atkreipia į tai dėmesį. Remdamiesi kūrybos kontekstu nusakykite, kokią funkciją šiam personažui skiria autorius.	Pričkus. „Pavasario linksmybėse“ Pričkus ragina pradėti mėšlavežį ir arti dirvas, o šie darbai nudirbami su jaučiais. Darbų vadovas.	2 taškai
3.4. Suformuluokite ir parašykite ištraukos temą bei pagrindinę mintį.	Tema – nesirūpinimas gyvuliais. Pagrindinė mintis – valstietis turi humaniškai elgtis su gyvuliais.	2 taškai
** Remdamiesi krikščioniškosiomis dorybėmis nurodykite priežastį, kodėl poemoje griežtai kritikuojamas blogas elgesys su gyvūnais. Pasvarstykite, ar tai turi įtaką veikėjo charakteristikai. Pateikite dar vieną tokio elgesio pavyzdį.	Žmogus privalo rūpintis silpnesniais už save Dievo kūriniais – taip išreiškiama krikščioniška meilė. Elgesys su gyvūnais – svarbus veikėjo charakteristikos aspektas, nes blogas elgesys atspindi veikėjo neigiamas charakterio savybes (aplaidumą, gailestingumo stoką ir pan.) „Vasaros darbuose“ vaizduojamas Plaučiūno vienaaušis kuinpalais (arklys).	3 taškai
IV pora (grupė)		
4.1. Nurodykite, kuri neigiamo elgesio apraiška kritikuojama šioje ištraukoje. Įvardykite, kurį charakterio bruožą ji atspindi.	Keikimasis. Nepagarbą/ grubumą..	1 taškas
4.2. Nurašykite žodį, kuriuo Selmas apibendrintai pavadina taip besielgiančius žmones. Nurodykite, kaip vėliau tekste pavadinamas toks žmogus. Pakomentuokite Selmo požiūrį.	Bedieviais. <i>Apjekėlis</i> (apakėlis). Keikimasis atspindi negatyvų požiūrį į aplinką/ toks žmogus pasaulį vertina neigiamai/ negerbia nieko.	3 taškai
4.3. Įvardykite dorybę, kuri potekstėje sudaro priešpriešą tekste minimai ydai. Nurodykite bent vieną ją pasižymintį poemos veikėją ir konkrečią situaciją, kurioje ji išryškėja.	Dorumas/ pagarbumas/ krikščioniška meilė. Pričkus. Jo kalba „Vasaros darbų“ pradžioje.	2 taškai
4.4. Suformuluokite ir parašykite pagrindinę teksto mintį.	Blogas elgesys kenkia ne tik pačiam žmogui, bet ir jo aplinkai.	1 taškas
** Remdamiesi šia ištrauka bei pasirinktu kontekstu (kultūriniu,	Krikščioniškoji etika (Biblija) moko, kad reikia mylėti ir gerbti Dievo kūrinius, todėl	3 taškai

biografiniu ar kt.) įrodykite, kad Selmo nusakytas neigiamas elgesys pažeidžia ir Dievo įstatymus, ir žmonių moralę. Įvardykite kitos kultūros epochos autorių, kritikavusių žmogaus ribotumą, bei nurodykite kūrinių, kuriame tai atsispindi.	nepagarba - didelė nuodėmė. K. Donelaitis buvo pietistinių pažiūrų – labai vertino dorą, pamaldumą, todėl griežtai kritikuoja besikeikiančius, poterių nemokančius (arba jų neskaitančius). Blogai besielgiantis būras žaloja gyvenimą kitiems.	
V pora (grupė)		
5.1. Įvardykite šioje ištraukoje kritikuojamą ydą. Remdamiesi tekstu įrodykite, kad ji neigiamai veikia ne tik patį personažą, bet ir jo aplinką. Remdamiesi kūrybos kontekstu pateikite dar vieną įrodymą, kad toks elgesys itin smerkiamas kūrinyje.	Girtavimas. Plaučiūnas iš pykčio žmoną su vaikais sumušė – girtaujančio žmogaus šeima kenčia. „Rudenio gėrybėse“ per Krizo dukters vestuves prisigėręs Dočys po suolu nupuola, girti būrai ima meluoti, dainuoja nešvankias dainas.	3 taškai
5.2. Apibūdinkite ištraukos pradžioje paminėtas aplinkybes, kurios Plaučiūno elgesį daro satyrišką.	Dalgį ir galastuvą jis pametė prieš metus.	1 taškas
5.3. Suraskite tekste ir nurašykite du žodžius, kurie dažnai vartojami kritikuojančioms neigiamoms poemos veikėjams. Remdamiesi kūrybos kontekstu nurodykite, kuriai kultūros epochai būdingi tokie posakiai.	<i>Nenaudėlis; smirdas.</i> Baroko stiliui kartais būdingi net vulgarūs ir drastiški posakiai.	2 taškai
5.4. Suformuluokite ir parašykite pagrindinę ištraukos mintį.	Dėl girtavimo kenčia ne tik pats žmogus, bet ir jo šeima.	1 taškas
** Remdamiesi biografiniu kontekstu įvardykite pietistinę dorybę, kurią pažeidžia Plaučiūnas. Remdamiesi kūrinio kontekstu paminėkite dar dvi situacijas, kuriose satyriškai vaizduojamas šia yda pasižyminčių būrų elgesys.	Saikingumas. „Rudenio gėrybėse“ vestuvių scenoje Lauras kritikuoja kasdienį Dočio girtavimą ir smaguriavimą/ kritikuoja būrus, kurie girti vokiškas dainas dainuoti ir keiktis pradeda. Pernai per Plaučiūno vaiko krikštynas būrai prisigėrę alaus susipyko ir susimušė, per šias muštynes smarkiai nukentėjo Dočys (<i>jį vaikai lovyj vos parnešė gyvą</i>).	3 taškai
VI pora (grupė)		
6.1. Įvardykite ydą, kuri smerkiama šioje ištraukoje. Nurašykite žodžius, kuriais išsakomas negatyvus vertinimas.	Nusigrėžimas nuo lietuviškumo/ girtavimas/ nesaikingumas. <i>tūls randasi smirdas; durnai prisiriję.</i>	1 taškas
6.2. Nurašykite citatą, įrodančią, kad negatyvus būrų elgesys nėra retas. Įvardykite, su kuo palyginamas neigiamai besielgiantis būras.	<i>Tarp lietuvininkų daug syk tūls randasi/ Daug tarp mūs yra, kurie<...></i> Su (tikru) vokiečiu.	2 taškai

6.3. Pakomentuokite, kokias blogybes iš kitataučių perima būrai.	Polinkį kasdien lėbauti (išgėrinėti)/ keikimasi.	2 taškai
6.4. Nurodykite, kuria iš Septynių didžiųjų nuodėmių pasižymi tekste minimi būrai. Pakomentuokite, kokie nuopuolio vaizdiniai kuriami.	Apsirijimu (nesaikingumu valgant ar geriant). Pusnuogis rėplinėja, iš tokio žmogaus šaipomasi.	
VII pora (grupė)		
7.1. Įvardykite šį monologą sakantį veikėją. Remdamiesi tekstu nurodykite bent du jo charakterio bruožus.	Selmas. Nepakantus ydoms - smerkia girtavimą. Patriotiškas – peikia prancūziškai besirengiančius lietuvius. Tikintis – kritikuoja, kad žmonės į bažnyčią tik trumpam užbėga/ kritikuoja nemokančius poterių. Išmintingas – peikia tėvus, kurie vedasi vaikus į karčemą/ tėvus, lepinančius vaikus, kritikuojančius mokytojus.	2 taškai
7.2. Nurodykite bent tris neigiamus būrų gyvenimo reiškinius, paminėtus šioje ištraukoje. Suraskite kiekvieną iš šių reiškinių atspindinčias citatas.	Vaikymasis kitataučių madų. <...> <i>lietuvninkai, prancūziškai pasirėdę</i> <...> Nutolimas nuo dievo/ menkas pamaldumas. <i>Į bažnyčią vos išgirst ką kyšteria galvas</i> <...> Besaikis girtuokliavimas. <...> <i>aklai prisimaukę</i> <...> Mušimasis/ blogas pavyzdys rodomas vaikams. <...> <i>vaikams bepamatant, pešasi tėvai</i> <...> Netikęs vaikų auklėjimas. <...> <i>vaikus glūpus su savim į karčemą velka,</i> Nevertina išsilavinimo. <i>Vaidijas su šulmistras ir barasi keikdams</i> <...>	
7.3. Nurašykite citatą, įrodančią, kad neigiamas požiūris išsakomas groteskiškais vaizdais.	<i>Nei razbaininkai ant aslos vemdami tąsos, Kad vėmalai visur per visą karčemą teška.</i>	1 taškas
7.4. Nurodykite, kas kritikuoja ištraukos pabaigoje.	Nepagarba mokytojams ir mokykloms.	1 taškas
VIII pora (grupė)		
8.1.		
8.2.		
8.3.		
8.4.		
**		
SUDĖTINGESNĖS UŽDUOTYS		
1.		

2.		
3.		
4.		
Lietuviškumas poemoje „Metai“		
1 užduotis		
1.1.		
1.2.		
1.3.		
1.4.		
2 užduotis		
2.1.		
2.2.		
2.3.		
2.4.		
3 užduotis		
3.1. Nurodykite aplinkybes, kuriomis vyksta šis veiksmas, ir paaiškinkite, kodėl taip svarbu, kad būtent tada būtų rengiamasi „lietuviškai“.	Vestuvės. Taip parodoma pagarba lietuviškumui, pagarba būrų bendruomenei.	2 taškai
3.2. Išvardykite šioje ištraukoje paminėtus lietuvių tautinius rūbus. Parašykite dar bent du tautinio kostiumo elementus, minimus kūrinyje.	Kykas su nuometu, ploštė, vainikas. Dažnai minimos vyžos.	3 taškai
3.3. Remdamiesi tekstu įrodykite, kad pasakotojas žavisi tautiniais rūbais. Suformuluokite ir parašykite išvadą, nuo ko priklauso, kad vienais atvejais į lietuvių tradicijas žvelgiama kritiškai, kitais – palankiai.	Pasako <i>kaip reik viešnėms/ kaip mūs lietuvininkės</i> . Pasakotojas palankiai vertina tai, kas neprieštarauja doro krikščioniško elgesio sampratai.	2 taškai
Darbo tema „Metuose“		
1.1. Nurodykite, kurie vaizdai dominuoja ištraukos pradžioje (regimieji, girdimieji, uodžiamieji). Argumentuokite remdamiesi tekstu.	Girdimieji. <i>Rėksmai „šok, kirsk, grėbk, krauk“ pasidarė.</i>	2 taškai
1.2. Apibūdinkite ištraukos veiksmo erdvę.	Erdvė atvira, natūrali – laukas.	1 taškas
1.4. Įvardykite, kuri meninės raiškos priemonė yra „kaip skruzdėlynai kribždėti pagavo“. Suformuluokite ir parašykite išvadą, kokią įspūdį sukuria ši meninės raiškos priemonė.	Palyginimas. Asociacija su skruzdėlynu sukuria labai greitai ir vieningai dirbančių žmonių įspūdį.	2 taškai
1.4. Nusakykite kuriamo veiksmo pobūdį (statiškas ar dinamiškas). Nurodykite, kurių meninės raiškos priemonių dominavimas sukuria būtent tokį šienapjūtės vaizdą. Atsakymą pagrįskite dviem citatomis.	Vaizdas dinamiškas. Daug ekspresyvių veiksmažodžių. <i>kribždėti pagavo; šienaudami spardės.</i>	3 taškai
1.5. Nurodykite, su koku vaizdu	Su karo lauku.	1 taškas

palygina pasakotojas šienapjūtę 6 eilutėje („<..>kardus ir šobles š margas nunešė pievas.“).		
1.6. Remdamiesi kultūriniu kontekstu įvardykite epochą, kurios literatūroje svarbus įvaizdis Giltinė. Nurodykite, kokį motyvą ji sukuria.	Barokas. Sukuria mirties motyvą.	2 taškai
1.7. Nusakykite, kokį požiūrį į gamtą atskleidžia metaforiškas šienpjovių suartinimas su išsišiepusia Giltine, smaugiančia ir „visoms lankelėms raudą didę padarančia“.	Gamta – gyvas organizmas/ Dievo kūrinys.	1 taškas
1.8. Apibūdinkite pasakotojo nuotaiką (besikeičianti ar nekintanti, šviesi ar tamsi). Remdamiesi tekstu paaiškinkite, iš ko tai galima atpažinti.	Šiek tiek kinta. Kai pasakoja apie jaunus augalėlius: <i>Ir visoms lankelėms raudą didę padarė,/ Nės dar daug žiedų tikt vos žydėti pradėjo/ Ir daugums jų vos savo blogą pumpurą rodė.</i>	2 taškai
1.9. Aptarkite teksto foniką. Pakomentuokite, kurie garsai dominuoja ištraukos pradžioje ir ar vėliau tai kinta. Pakomentuokite, kaip teksto fonika praturtina kolektyvinį darbo vaizdą.	Ryškos aliteracijos (š-s-ž-z-r-l). Kai pradeda pasakoti apie Giltinės naikinamus jaunus žiedus, labiau išryškėja m-l-ė-i-y-u. Tai skambesni garsai, tarsi primintų raudą/ klyksmą. Teksto fonika sukuria įspūdį, tarsi skaitytojas girdėtų krentančios žolės šnarėjimą, braukiančio per ją dalgio žvangėjimą.	2 taškai
SUDĖTINGESNĖS UŽDUOTYS		
1. Remdamiesi skaitytomis poemos ištraukomis ir kūrinio kontekstu paaiškinkite, kodėl pasakotojas vienoje scenoje žavisi lietuviškumu, o kitose smerkia būrų elgesį. Suformuluokite ir parašykite išvadą, nuo ko priklauso pasakotojo požiūris į lietuviškumą.	Pasakotojas žavisi lietuviškais rūbais, darbo tradicijomis, bet kritikuoja liaudies dainų dainavimą išgėrus (o gal dainas su abejotinomis užuominomis), pagoniškų papročių laikymąsi. Pasakotojas žavisi lietuviškumu, kai jis nekenkia doro krikščioniško elgesio sampratai.	3 taškai
2. Apibendrinkite ir atskleiskite senųjų ir jaunųjų būrų požiūrį į lietuviškumą. Remdamiesi kūrinio kontekstu paaiškinkite, kurie pokyčiai rodo vis didėjančią žavėjimąsi kitataučių apranga, elgesiu, tradicijomis ir kaip bei kodėl būtent taip vertinama. Remdamiesi istorijos žiniomis nusakykite, koks likimas vėliau	Senieji būrai gina lietuviškumą/ jie labai neigiamai vertina viską, kas nėra tautiška. Jaunieji jau daug laisviau elgiasi, nevengia pasipuošti pirktais rūbais ar aprangos detalėmis (o jie vokiški arba prancūziški). Pasakotojas jaučia pavojų, kad laikui bėgant būrai vis labiau supanašės su kitataučiais. Būrai asimiliavosi.	4 taškai

būrų bendruomenę. Įvardykite dar vieną kitos kultūros epochos kūrėją, raginusį puoselėti tautos kultūrą.	M. Daukša.	
3. Suformuluokite ir parašykite tris svarbias filosofines Apšvietos epochos idėjas, atspindinčias skaitytuose poemos fragmentuose. Parašykite šių idėjų autorius.	Labai svarbi aplinka, kurioje auga vaikas – Apšvietos idėja, kad kūdikio protas yra kaip švari lenta, į kurią įsirašo viskas, ką jis regi aplink,- tai Džono Loko idėja. Būrai gyvena kaime, nuolat yra natūralioje gamtoje, todėl jie geresni (poemoje miestas vaizduojamas darantis neigiamą įtaką) – tai atspindi tai Žano Žako Ruso idėja. Atspindi ir prigimtinių lygybės idėja (visi gimsta panašūs) – apie ją kalbėjo daug filosofų (Tomas Akvinietis, I. Kantas ir kt.)	3 taškai
4. Parašykite bent du motyvus, siejančius kūrinį su Šventuoju Raštu.	Pirmųjų žmonių nuopuolis ir jo pasekmės. Dievo teisingumo motyvas.	2 taškai